

Hedströmsdalens Ornitologiska Förening (HOF) Verksamhetsberättelse 2021

Allmänt

Hedströmsdalens Ornitologiska Förening är en ideell sammanslutning som har till uppgift att främja utforskandet och skyddet av fågelfaunan och dess miljö i Kungsörs, Skinnskattebergs och Köpings kommun. Föreningen ska verka för att hos allmänheten väcka och underhålla intresset för fåglar och natur samt främja kontakten mellan medlemmarna. Dessa uppgifter vill föreningen söka förverkliga bland annat genom att anordna sammankomster och exkursioner.

Styrelse

Ordförande: Ann-Christin Nordberg
Vice ordförande: Staffan Ekelund
Kassör: Lars Jönsson
Sekreterare: Michael Brännström
Ledamot och programansvarig: Daniel Brehmer
Ledamot och hemsidesansvarig: Maria Barkell
Suppleant: Ewa Thelén

Revisorer

Leif Edberg och Leif Johansson
Revisorssuppleant: Timo Lautala

Valberedning

Staffan Ekelund och Kenneth Nordberg

Verksamhetsberättelse

Under året har tio styrelsemöten, samt ett medlemsmöte och ett årsmöte hållits. Vid årets slut var medlemsantalet 132. Under 2021 har styrelsen skickat ut medlemsinformation i samband med utskick av vårprogrammet och höstprogrammet. Utöver detta har även information förmedlats via hemsidan, Facebook, Instagram och H-larm när det har berört inställda evenemang och annan viktig information som måste komma ut snabb under dessa coronatider.

Kursverksamhet

Under 2021 har HOF inte anordnat någon kurs.

Utåtriktad verksamhet

Dialogmöte: HOF har deltagit i möten med Köpings kommun angående ett nytt föreningsbidragssystem.

Samrådsmöte: HOF har deltagit i möten med Köpings kommun och dess kommunekolog Christina Schyberg angående muddringen i området kring och vid timmerkajen.

LEADER-möten: HOF har deltagit i möten med Köpings- och Kungsörs kommun.

Pilgrimsfalk i Sverige: Ett digitalt falkmöte hölls den 11/3 där man redovisade pilgrimsfalkarnas reproduktion och utbredning.

Barkarövik: Det har varit flera möten med Köpings kommun och Kungsörs kommun angående den fortsatta existensen av **tornen vid Malmön och vid Barkarövik**. Det har skapats en arbetsgrupp från HOF som jobbar för dessa torns bevarande. När det gäller tornet vid Malmön har arbetsgruppen och representanter från Köpings kommun varit ute i området och skapat sig en bild över vad som skulle kunna gå att göra i området. Ett projektförslag har lagts fram till kommunen. När det gäller tornet vid Barkarövik är situationen inte framskridande. Kungsörs kommun har förklarat att de inte kommer att engagera sig i detta torn annat än att ge HOF ett ekonomiskt bidrag för att i princip sköta skötseln av detta torn, vilket inte var styrelsens mening. Styrelsens förslag var att Kungsörs kommun skulle stå för skötseln av tornet och att HOF skulle kunna ställa upp med ideell arbetskraft när det gäller röja sly m.m. Styrelsen har fattat ett beslut att inte arbeta mer med denna fråga. Kungsörs kommun har lovat att inte riva tornet.

Gunnarbovallen: En skrivelse gällande en reservatsbildning av delar av detta område är skickat till Länsstyrelsen och även Köpings kommun är intresserad i denna fråga. Nu ligger ärendet hos länsstyrelsen.

Vindkraftsetablering vid Tretjärnsberget: Medlemmar från HOF har deltagit vid några av OX2:s informationsmöten och lagt fram styrelsens ståndpunkter där man menar att denna etablering bör placeras i redan miljökontaminerade områden och inte i områden med höga naturvärden som Tretjärnsberget.

Först kom meddelandet att Försvarmakten sagt nej p.g.a. att området är ett militärt skyddsområde. Det stämde men bara till hälften. Det rörde sig om två olika områden i närmiljön, ett vid Tretjärnsberget och ett i Skinnskatteberg. Det var det sistnämnda området som stoppades inte det vid Tretjärnsberget.

En insändare till Bäringsbladet publicerades där HOF:s styrelse lägger fram sina synpunkter i denna fråga.

Så nya möten med OX2 och en träff med en tillsatt extern miljöutredare följde. Dessutom har ett väldigt kraftfullt motstånd från allmänheten gjort att beslutet från Köpings kommun har dragit ut på tiden. Under tidigt januari 2022 kom Köpings kommuns svar och man säger nej till denna etablering vid Tretjärnsberget.

VOF:s höstmöte, där Tina och Kenneth Nordberg informerade om HOF:s projekt.

Evighetshög för backsvalar vid Norsa: En idé att vidare utveckla HOFs backsvaleprojekt, var att bygga upp en s.k. evighetshög vid Norsa. Denna idé gjorde att styrelsen började undersöka möjligheten för ett sådant projekt med Köping kommun, som visade sig vara välvilligt inställda till denna idé. Inget är klart men styrelsen jobbar tillsammans med Köpings kommun vidare med att förverkliga denna idé.

Matningen i Karlbergsskogen: Ett samarbete med Djurskyddet Mälartassen pågår.

Ugglelyssning: I år hade vi en gemensam ugglelyssning med SOK (Strängnäs Ornitologiska Klubb) i HOF:s regi.

Örräkning: Den 6/3 kl. 10-12 bemannades tornet i Norsa för den årliga örräkningen under ledning av Fältstationen Rördrommen. Räkningen sker samtidigt i ett band från väst- till östkusten. En havsörn observerades.

Genomförda aktiviteter

Föreningens vår- och höstprogram har skickats till medlemmarna via mail eller post, samt presenterats på hemsidan. Ett flertal av årets programpunkter har vi varit tvungna att ställa in på grund av pandemin och rekommenderade restriktioner. Några aktiviteter har trots detta genomförts under året.

VOF:s artrally 23/1	Årsmöte 9/9
Örräkningen 2/3	EuroBirdwatch - Spikskär 5/10
Ugglelyssning 20/3	Medlemsmöte 18/11
Kvismaren 18/5	Fågelmatning i Karlbergsskogen
Nattfågellyssning 1/6	Fågelbordstävling
Kungsfiskarinventering 12/6	Nyårsafton i Norsa 31/12
Edeby våtmark 14/8	

Ordförandes tillbakablickar

Ännu ett år till ända med inställda möten och lågt deltagande på våra utflykter på grund av Coronas fortsatta grepp om oss. Men vi ska blicka framåt och tro på vad som spås om att det ska mattas ner i början på nästkommande år. Stor eloge till styrelsen och alla medlemmar som kämpat på för att driva verksamheten framåt med olika projekt.

Ett planerat bygge av vindkraftverk vid Tretjärnsberget gjorde oss riktigt oroliga då detta område har i mångas ögon höga naturvärden. Nu var det dessbättre Köpings kommun som satte stopp för det.

Vid det traditionella nyårsfirandet vid Norsa med glada nyårsfirande fågelskådare var det som vanligt flera medlemmar än fåglar. De sistnämnda höll väl avstånd de med. Därmed säger jag tack för skådaråret 2021.

Tina

Projekt

Projekt Pilgrimsfalk

En summering av pilgrimsfalksprojektet 2021:

Den revirhållande hanen var fortsatt AY som "hackades" på Norsasilon 2021. Samman med en omärkt hona genomfördes en lyckad häckning 2020. Två ungar blev resultatet.

Rapporter i Artportalen tyder på att hanen övervintrat i trakterna. Den 21/3 syns för första gången två falkar vid bolådan. Hanen AY åtföljs av en adult omärkt hona. Parning sker vid bolådan.

I slutet av mars syns för första gången 2 honor i Norsa våtmark. Den nya honan visar sig vara 2K och född i Kil, Värmland. Den adulta honan ses bara sporadiskt och i slutet av april är endast 2K-honan synlig vid boet.

Falkparet genomför frekventa parningar och bytesöverlämningar. Tyvärr produceras aldrig några ägg, troligen p.g.a. honans låga ålder.

Den sista rapporten om falkparet är från 28/9.

Rapporter tyder på att hanen fortsatt valt att övervintra i trakterna.

HOFs "Forum" på hemsidan har visat sig vara ett uppskattat forum för att diskutera och lämna rapporter kring falkarna.

På riksnivå kommer rapporter om oroväckande många förolyckade falkar, mycket p.g.a. fågelinfluensan.

Staffan Ekelund

Projekt Hedströmmen

Ansvarig: Annika Holmström

Aktiva i styrgruppen: Tina Nordberg, Kenneth Nordberg

Aktiva: Alla fantastiska deltagare vid kungsfiskarinventeringen och Leo Mäkinen som bevakar ett antal holkar för Knipa.

Under detta år har inga nya knipholkar satts upp. Enbart tillsyn av dem samt en del båtvård.

Övriga aktiviteter:

1 större pandemisäker kungsfiskarinventering utförd andra helgen i juni månad med deltagare som spanade längs Hedströmmen mellan Uttersberg och Barkarövik.

Efter en förmiddag i solen längs strömmen vidarebefordrade vi våra skådarprotokoll till Kenneth Nordberg som rapporterade in till artportalen efteråt.

Planeringsmöten i samband med inventeringar har hållits via telefonen.

Inventering av knipholkar utfördes var för sig av Leo Mäkinen och Annika Holmström med sällskap av Tova Holmström och Simon Eriksson mellan mitten av maj och till starten av juni.

Resultatet är dock nedslående med ett kraftigt minskande antal bosättningar än tidigare.

Utav 21 kontrollerade holkar fann vi en häckning av knipa med endast ett ägg i holk numrerad 814. I övrigt inga häckningar av Knipa i Hedströmmen.

I sjön Stora Vålen har ett par av arten hållit till under säsongen 2021. På sjöns västra sida finns sedan många år en vackert väderbiten grå till viss del trasig holk uppsatt. Kanske läge att sätta upp en av våra holkar längs stränderna på sjön?

Övriga fynd är en häckning av kaja i holk 801, 1 bo av kattuggla med fyra ungar i holk 806 söder om Valbricka vid Vålbäcken. I år var det getingar i endast en av holkarna, 811. Detta bo togs bort.

Till projektet inbjudes gärna flera villiga holkuppsättare eller personer som vill följa med ut på inventeringsrundor under tidiga försommar. Kanske har du idéer om utveckling av projektet och även detta välkomnas. Du som känner dig intresserad välkomnas att ta kontakt med Annika Holmström.

Holmströmannika1@gmail.com.

Pärluggleprojektet

Inom HOF bedrivs ett pärluggleprojekt med syftet att ge pärlugglorna ökade möjligheter att häcka i våra skogar. Pärlugglan häckar i hål, ofta gamla hackspettsbon. Tillgången på sådana naturliga bohålor minskar i takt med det ökande och intensifierade skogsbruket. Träd tillåts i detta skogsbruk inte växa till rätt storlek för att sådana hål ska kunna byggas. Det skapar helt enkelt bostadsbrist för pärlugglorna. Inom HOFs pärluggleprojekt sätts holkar upp inom HOFs område med tillstånd av markägare. Dessa kontrolleras, städas och byts ut vid behov. Vid upptäckt häckning ringmärks ungar och om möjligt även honan. Under verksamhetsåret 2021 har inga pärlugglehäckningar inom projektet rapporterats till projektansvarige. Vissa holkar har hyst gäster som talgoxe och

rödstart. Kontaktperson för projektet är Daniel Brehmer. Mer uppgifter om projektet finns på föreningens hemsida.

Daniel Brehmer

Fiskgjuseprojektet

Under året har inte några möten ägt rum, men vi har som vanligt inventerat häckningar i våra tre kommuner. Har hittat en ny häckningsplats under året. Två bon har blåst ner under vintern. I några bon var det ingen häckning i år men har varit tidigare. Vi har under åren byggt 7 plattformar och vi har haft häckning på 2 av dessa. Har inte ringmärkt några ungar.

Har inte aktivt letat efter nya häckningsplatser, men vill gärna ha kännedom om nya bon.

En liten tendens är att antalet häckningar minskar något. Man ser också att häckningar oftast finns kring sjöar eller i myrmarker och naturreservat. Där finns tillgång till äldre tallar för bobygge. Man ser också att det minskar med häckningar i "produktionsskog". Det finns även en viss påverkan från havsörn även om den är liten i våra kommuner.

Fiskgjuseinventering **Häckningar och ungar** **2021**

Antal	Skinnskattebergs Kommun	Köpings Kommun	Kungsör Kommun	Summa
Häckningar	5	4	0	9
Ungar	12	7	0	19

Sammanställning Fiskgjusar

År	Skinnskatteberg		Köping		Kungsör		Summa HOF	
	Häckn	Ungar	Häckn	Ungar	Häckn	Ungar	Häckn	Ungar
2011	7	11	5	6	1	2	13	19
2012	9	13	5	10	2	4	16	27
2013	8	14	3	6	2	3	13	23
2014	8	14	3	4	3	6	14	24
2015	8	14	3	6	3	5	14	25
2016	7	15	2	4	3	5	12	24
2017	7	14	2	4	2	4	11	22

2018	6	13	2	4	2	4	10	21
2019	8	15	3	6	1	2	12	23
2020	6	12	3	6	1	2	10	20
2021	5	12	4	7	0	0	9	19

Fiskgjusegruppen genom

Leif Edberg

Projekt Backsvala

I början av 2019 uppmanade Sveriges Ornitologiska Förening (SOF) alla Sveriges lokala fågelklubbar att inventera sina närområden efter lämpliga platser som man skulle kunna iordningställa för backsvalor.

Medlemmar från HOF blev intresserade och började undersöka vilka lokaler i vårt område som skulle kunna vara lämpliga. Det vi utgick ifrån var gamla kända häckningsplatser för backsvalor. Det första området som kom på tal var den gamla nedlagda grustäkten vid Malma, där det tidigare har häckat backsvala. Det kom in andra tips på möjliga lokaler, dels vid Venabäcken, dels längs med Blixbovägen.

I början av 2020 iordningställdes en stor brant vid grustäkten i Malma med godkännande av markägaren. Den säsongen rapporterades det inte in några observationer av backsvala vid branten i Malma.

Under våren 2021 iordningställdes även platserna vid Venabäcken och längs med Blixbovägen och dessutom 3 andra lämpliga platser vid grustäkten i Malma, dels två branter och dels en större hög där en brant grävdes ut. Så inför säsongen 2021 hade HOF iordningställt 6 olika lämpliga platser för backsvalorna att häcka på. Trots att flera personer har haft området i Malma under uppsikt har det inte observerats några backsvalor.

Under hösten 2021 kom idén om en s.k. "evighetshög" vid Norsa upp till diskussion. En sådan hög finns vid Getteröns fågelstation utanför Varberg. Idén tog upp i styrelsen, som beslutade att undersöka om det fanns möjlighet att skapa en sådan hög. Köpings kommun kontaktades och blev intresserade i att försöka iordningställa en sådan "evighetshög" till backsvalor i Norsa. Arbetet med att förverkliga denna idé fortgår och skulle kunna vara på plats någon gång under våren 2022 i bästa fall.

Mikke Brännström

Övrig verksamhet

H-larm

Detta är en intressegrupp inom föreningen som hjälper varandra att observera för området ovanliga fågelarter. H-larm är ett sms-baserat larmsystem, tillgängligt för alla medlemmar i HOF (H står för HOF). När en medlem i H-larm observerar en, enligt en given lista, ovanlig art inom HOF:s område, skickar

denne ett sms till administratören för H-larm. Administratören kontrollerar i sin tur larmet och skickar detta vidare till alla anslutna. Det kostar inget att ansluta sig till H-larm. Vill du veta mer om H-larm eller ansluta dig, tveka inte att kontakta administratören för H-larm, Daniel Brehmer. Medlemsantalet var under verksamhetsperioden 47 personer.

Året 2021 bjöd inte på någon riktig "stänkare". Dock observerades spännande arter som en amerikansk bläsand (som var en hybrid dessvärre) i Norsa i mitten av april, en mandarinand i Norsa i början av maj, vassångare som hördes många gånger i Barkaröviken, en svarthuvad mås på ett gärde vid Big Inn i Köping 27 maj, en småfläckig sumphöna i Barkaröviken sista maj, en smalnäbbad simsnäppa i Norsa i början av juni, en flodsångare i Broby (Skinnskatteberg) 3e juni, sommargyllingar (ja, det var två) i Hästhagarna på Barkaröslätten, busksångare som "parkerade" i rapsfältet bakom masten i Norsa några dagar i juni, ägretthäger i Lundbysjön 10e juni och senare i Norsa, rödstrupig piplärka vid Davids backe 15e september, bergand i Norsa och lappsparv på tippen i Köping i början av oktober, bändelkorsnäbbar i Johannisdalskogen 18e november och en massa rapporter om tallbit i december.

Larmen är indelat i två grupper. En grupp som får larm enligt larmlistan och en grupp som, utöver larm från listan, även får larm som av larmaren känns angeläget eller roligt att larma ut, även om arten inte står som larmart enligt listan. Larmen i denna andra grupp är av karaktären "roligt med årets första näktergal" eller "vilken stor mängd grågäss som rastar". De som tillhör den andra gruppen får givetvis alla larm från larmlistan också.

Daniel Brehmer

Hemsidan

Maria Barkell har upprättat en ny hemsida och för denna varit ansvarig under året. Syftet med hemsidan är i första hand att informera medlemmar och andra vad som händer i föreningen, samt att rapportera från våra utflykter och om allt som händer inom föreningen. På hemsidan finns även information om HOF:s olika projekt samt aktuellt program.

<http://www.alcedoattis.se/>

Matningen i Karlbergsskogen

Säsongen 2021/22 är det fjärde året HOF, med tillstånd av Köpings kommun, sätter upp en fågelmatning i Karlbergsskogen. Ansvariga för matningen är Daniel Brehmer och Mikke Brännström. Syftet med matningen och placeringen, vilken har varit densamma varje år, är att så många som möjligt ska kunna ha glädje av den. Samarbetet med Djurskyddet Mälartassen, som påbörjades förra säsongen, har fortsatt även denna säsong. Matningslistan blev fulltecknad och fördelning mellan föreningarna var lika. Det är HOF som står för all fågelmat och annat material.

Precis som föregående säsonger har bemötandet när man är vid matningen bara

varit positivt från allmänheten. Det verkar som om matningen, oavsett om man är intresserad av fåglar eller inte, har gått och blivit en liten mötesplats, där folk stannar upp för att titta till vad som händer vid matningen innan man fortsätter vidare. Det har blivit många intressanta och roliga möten med personer som ställer frågor, kommer dit för att fotografera eller bara njuta även stund i stillhet.

Startskottet för årets matning gick den 26 september och det var 10 personer med vid uppsättningen. Nya svålplattor, en ny hållare till frömataren sattes upp och 2 fågelholkar med namnen Sara och Johan sattes upp vid matningen. Anledningen till detta var att Johan och hans företag hade skänkt ett större bidrag till HOF. Det sista som sattes upp var en informationsskylt med en fågelplansch över de vanligaste vinterfågeln och information om själva matningen.

Den 29 januari hade VOF förlagt sin programpunkt "vinterfåglar inpå knuten" till matningen i Karlbergsskogen. Då ska man räkna alla fåglarna vid matningen under två timmar. Mycket beroende av att vädret den här dagen var regnigt och blåsigt, så kom det inte så mycket folk till matningen. Det var 3 från VOF och 2 från HOF som var med och räknade fåglar. Matningen fick beröm av representanterna från VOF som tyckte att matningen var bra placerad och välskött.

Hittills har det observerats 20 arter; talgoxe, blåmes, nötväcka, större hackspett, domherre, entita, koltrast, svartmes, björktrast, nötskrika, grönfink, grönsiska, sparvhök, bergfink, tallita, tofsmes, tamduva, trädkrypare, bofink och ringduva.

Säsongen slutar vecka 14 och då kommer matningen att plockas ned.

Matningen har även blivit omnämnd i VOF:s tidskrift "Fåglar i Västmanland".

Under senhösten har även en fågelmatning i Skinnskatteberg, vid Krabovägen, satts upp. Det är en gammal matning som nu Leif Edberg har ansvaret för och HOF sponsrar med fågelmat och en informationsskylt, som den i Karlbergsskogen. Trots att den inte varit i gång så länge har det hittills observerats hela 27 arter; talgoxe, blåmes, nötväcka, större hackspett, domherre, entita, koltrast, svartmes, björktrast, nötskrika, grönfink, grönsiska, sparvhök, stjärtmes, bergfink, tallita, tofsmes, trädkrypare, bofink, skata, kråka, kaja, taltrast, rödhake, gråspett, mindre korsnäbb och rödvingetrast.

Mikke Brännström.

Matningen Krabovägen Skinnskatteberg.

Matningen finns utanför Skinnskattebergs samhälle. För att hitta dit svänger man av väg 233 som går genom Skinnskatteberg. Man tar av där det finns en vägvisare till "Hembygdsgård" och åker den 2,1 km då finns matningen på vänster sida. Det finns en parkeringsplats för några bilar och så finns en anslagstavla för matningen.

Matningen har funnits i många år och har skötts av Sören Björklind och Leif Edberg. Det har varit ganska talrikt med fågel hela tiden. Den ligger i ett område

med mycket lövskog och området har Sveaskog gjort en skogsvårdsåtgärd som har prioriterat lövskog speciellt asp.

Den här vintern har det varit 29 olika arter som har besökt matningen hittills. Gråspett och Stjärtmes har besökt matningen ganska regelbundet. Det är väldigt mycket Talgoxe och Blåmes hela vintern. I februari har det varit stora flockar av Bergfink, Grönsiska och Gråsiska.

Artlista som har besökt matningen i vinter är; Nötskrika, Nötväcka, Talgoxe, Blåmes, Entita, Talltita, Större Hackspett, Bergfink, Koltrast, Bofink, Skata, Rödhake, Svartmes, Björktrast, Kaja, Grönfink, Rödvingetrast, Taltrast, Kråka, Stjärtmes, Gråspett, Sparvhök, Domherre, Trädkrypare, Tofsmes, Grönsiska, Korp, Gråsiska, och Mindre Korsnäbb

Leif Edberg

Styrelsen vill tacka för förtroendet under verksamhetsåret 2021.

Köping mars 2022/Styrelsen HOF